

Vårdkedja för barn/ungdomar med fetma

Förkortningar: se nederst i dokumentet

Allmänt gäller:

Alla led i kedjan skall arbeta med hälsofrämjande och förebyggande insatser samt motivationsarbete för aktiva insatser till dessa barn/ungdomar och deras familjer.

Definitioner:

- *uttalad fetma* innebär att BMI ligger 5 enheter över fetmagräns för ålder och kön
- ”snabb viktökning” innebär att BMI ökar tydligt mer än BMI i tillväxtdiagrammet

1. Förskola och skola: Här gäller generella och hälsofrämjande insatser utan stigmatiserande särbehandling. Personal skall hänvisa till BVC (förskola) respektive SHV (skolbarn) om föräldrar eller barn vill ta reda på om barn/ungdom har fetma, likaså om behandling efterfrågas.

2. Enheter inom hälsovård eller vård – identifiera , upptäcka, är ofta remitterter

3. Enheter inom sjukvården – grundläggande utredning och ansvara för behandling

Grundläggande utredning av barn/ungdomar med fetma:

Anamnes, viktiga delar	Antropometri	Status, viktiga delar	Laboratorieprover
Ärftlighet för fetma, diabetes	Aktuell längd, vikt och BMI i tillväxtkurva	Hud: acanthosis nigricans; striae; blodtryck; andnings-funktion (askulation, PEF)	Hb, Alat, Fasteinsulin o -glukos
Graviditet och födelse		Pubertet enligt Tanner;	Lipidstatus (Hdl, Ldl, TG)
Familj och social situation	Se äldre tillväxtdata i tillväxtkurva	Inspektera och bedöma påverkan på knä, fötter och leder.	TSH och T4
Tillväxtmönster			
Livsstil: kost, inaktivitet, rutiner och sömn /dygnsrytm	Midjemått: kvoten midja / längd <i>båda i cm</i> . Om denna är > 0.5 på skolbarn föreligger bukfetma och en ökad risk för komplikationer		
Sjukdomar, medicinering, symptom o besvär ex. mensrubbing			

A till D nedan anger åtgärder och ansvar i vårdkedjan efter tillstånd och ålder.

A. Misstänkt syndromfetma¹: alla åldrar, 0-18 år

Remittent: enhet där syndromfetma misstänk

BVC

SHV

AM

pv-BUM, s-BUM, habilitering

Åtgärder: erbjuda hälsovård / anpassade insatser enligt ordinarie rutiner; anamnes och status; remiss eller remiss för SO

Remissmottagare:

OC samt OC för SO, habilitering, pv-s-BUM

Åtgärder:

- Initial specifik utredning samt ev. behandling.

- finna lämplig PAL

Samverkan: OC, habilitering, pv-sjh-BUM, kommun

¹ Misstänkt syndromfetma vid uttalad fetma oftast kombinerad med kortvuxenhet. Vanligen finns ett flertal avvikande undersökningsfynd från flera organ samt olika funktionshinder

B. Snabb viktökning och uttalad fetma (se definitioner ovan): *barn i åldern 2-4 år*

Remittent: Enhet där snabb viktökning och uttalad fetma identifieras:

BVC

AM

pv-BUM och s-BUM

Åtgärder: Anamnes och status

Remiss från BVC och AM

Remissmottagare:

pv-BUM och s-BUM,

OC för SO vid behov

Åtgärder: Kvalificerad bedömning

och grundläggande utredning,

labutredning enligt individuell

bedömning

Behandlingsinsatser, råd om kost mm

Patientansvar: pv-s-BUM

Samverkan: BVC (Xtra kontroller

och enligt basprogram); Kommunen

C. Fetma hos barn i förskola: *barn i åldern 4-<6 år*

Remittent: Enhet där fetma identifieras:

BVC

AM

pv-BUM och s-BUM

Åtgärder: Anamnes och status

Remiss från BVC och AM

Remissmottagare:

pv-BUM och s-BUM; AM om pv-

BUM saknas (ex. delvis i Fyrbodals)

Åtgärder: grundläggande utredning

(se ovan); "livsstils" behandling

Remiss OC för SO om uttalad fetma

kvarstår efter 12 månader vid pv-sj-

BUM

Patientansvar: pv-s-BUM; AM

(Fyrbodals)

Samverkan: BVC (Xtra kontroller

D. Fetma hos skolbarn och ungdomar: ålder 6- <18 år

Remittent: Enhet där fetma identifieras:

SHV

AM

pv-BUM och s-BUM

Åtgärder: Anamnes och status

Viktigt identifiera barn med fetma före puberteten då

behandlingsinsatser har bättre effekt hos yngre barn

Remiss från SHV; från AM där pv-BUM finns

Remissmottagare:

pv-BUM och s-BUM; AM om pv-

BUM saknas

Åtgärder: grundläggande utredning (se

ovan); "livsstils"- behandling

Remiss OC för SO/övertagande om

uttalad fetma kvarstår efter 12 månader

vid pv-s-BUM

Patientansvar: pv-s-BUM; AM om p-

BUM saknas.

Samverkan: SHV (Xtra kontroller);

Kommunen

Överföring till vuxen vård: Från och med 18 års ålder måste ungdomar med fetma vårdas inom vuxenvården. [Rutiner för överföring finns på "överföring av ungdom med fetma till vuxenvård"](#)

Datum: 2010-10-27

Förkortningar:

BVC= barnavårdscentral, SHV= skolhälsovård, AM= allmänläkarmottagning, pv-BUM= barn och ungdomsmedicinsk mottagning, primärvårdsansvar, s-BUM= barn och ungdomsmedicinsk mottagning, specialiserad vård, ID= identifiera, SO= second opinion, PAL= patientansvarig läkare, Regional enhet = Obesitascentrum (OC)